

TWEEËRLEI WIL.

Wat zijn de dieren voor ons onbegrepen raadselen!
Wat kennen we weinig van hun zieleleven!

Ze zijn aan ons verwant, dat kunnen we telkens opmerken. Ze hebben hun liefde en hun haat, hun blijdschap en hun droefheid, hun angst voor het gevaar en hun onbezorgde vroolijkheid, hun levensvreugde en hun vreeze des doods als wij. Misschien gaan die zielsgebaarwordingen niet zoo diep als de onze; misschien niet eens zoo diep als die van het kleine kind, welks traantjes zoo licht drogen en zoo spoedig vervangen worden door een blijden lach. Maar dat de gevoelens bestaan, dat bemerken we ieder oogenblik aan de uitingen, en dat het werkelijk zielsgevoelens zijn, kunnen we vaststellen, omdat we de oorzaken kunnen nagaan. En dan zien we duidelijk, dat hun zieleleven geheel in aard en wezen aan het onze gelijk is, al is de maat verschillend.

Wat in dezen wel het meest treffend is, dat is het verschijnsel van den tweeërlei wil, dien we opmerken bij de dieren, die onder de tucht van den mensch staan. Uw paard wil in zijn dartelen overmoed springen langs den weg naar den aard van zijn gezonde kracht en zijn jeugdig bloed, maar ge hebt op uw wagen een lading, die tegen de drukke bewegelijkheid niet bestand is — een enkele ruk aan den teugel of een enkel vriendelijk woord herinnert het paard, dat zijn meester achter hem is, en terstond onderwerpt hij zijn wil aan diens wil, en in rustigen tred vervolgt hij zijn weg. Hij heeft zijn meester niet eens gezien; hij heeft hem zich alleen maar voorgesteld, en die voorstelling was voldoende. Nu onderwerpt hij den wil van zijn vleesch aan den wil van zijn geest, die gehoorzamen wil. Hij bedwingt zich, niet gedwongen, maar gewillig.

De hond doet evenzoo, is in dit opzicht nog sterker.

Ik wandelde voorbij een eenzame boerenhofstede. De waakhond zag den vreemdeling, meende in hem een vijand te zien en kwam luid blaffend aansnellen langs de sloot en tot aan het hek. En in zijn ijver tot behartiging van de hem toevertrouwde taak vergat hij een oogenblik de hem gestelde grens en sprong over het hek. Doch even snel bedacht hij zich; met een nieuwen sprong was hij over het hek terug en keek den voorbijganger na, die reeds van vrees gesidderd had, en die nu vol bewondering naar het dier terugkeek, dat zijn wil om aan te vallen wist te bedwingen door zijn hooger wil, om zijn meester te gehoorzamen, den meester, die niet op het terrein aanwezig was, maar die hem blijkbaar had duidelijk gemaakt, dat het hek de grens was van zijn bevoegdheid.

Zien we hetzelfde niet bij onze prachtige jachthonden?

Ze hebben met hun verwonderlijk reukorgaan de lucht gekregen van een haas, die nog op verre afstand is, en hun geheele roofdieren-natuur is wakker geworden. Ze zijn weer de jagers der wildernis, die niet leven van het hondenbrood, door hun meester hun toegedeeld, maar die zelf moeten jagen om voedsel te hebben voor hun honger. Daar gaan zij speurende voort, tot ze zeker zijn, dat ze zich op het rechte spoor bevinden, en dan gaat het met groote sprongen de prooi achterna. Zoo deden hun voorouders in den nacht der tijden — waren het misschien wolven, zooals er nu nog zwerven in de Russische steppen? — en zoo doen ook zij; ze volgen den wil van hun natuurlijke begeerte. Maar wanneer ze in den vollen ijver van hun jachtlust de prooi hebben bereikt, dan eensklaps wordt de wil van hun, ik zou haast zeggen betere natuur wakker. Ze herinneren zich, wat hun meester hun heeft voorgescreven en ze grijpen den haas niet aan; ze „stellen” hem alleen, en het doodelijk verschrikte dier staat stil en dient tot mikpunt van den kogel des meesters. En dan grijpt de hond den haas, dien hij zoo gaarne op roofdieren-

manier zou verslinden, wiens bloed hij op zijn tong proeft, dan grijpt hij die begeerde en begeerlijke prooi tusschen de tanden en draagt ze naar den meester. Diens lofuiting maakt hem gelukkig, en dankbaar neemt hij de beentjes aan, waar de heele haas zijn buit was.

Ge kunt telkens opmerken, dat een hond zijn neigingen beheerscht. Dezer dagen nog zag ik een fietsenden politie-agent, met een hond, die met den neus vlak achter het rijwiel liep. Een paar andere honden lokten het dier met hun sprongen; een oogenblik werd de verleiding te sterk en ging de politiehond zijn neiging volgen. Doch een rustig: „Achter!” van den man was voldoende om het dier tot besef te brengen van wat zijn plicht was. Het wilde zijn neiging volgen en spelen met zijn kameraden; het wilde zijn meester gehoorzamen en volgen hem blindelings, en de aangeleerde wil won het van den natuurlijken wil, en het dier dwong zichzelf.

Is dat niet iets wonderlijks in een dier? Dat doet de tucht, zegt ge, en waarschijnlijk hebt ge gelijk. Van de dieren, die niet onder tucht staan, weten we niet, of ze ook in gegeven gevallen hun neigingen opofferen aan hun gehoorzaamheid. En er staan slechts enkele dieren onder tucht. Paarden en honden, en soms nog enkele huisdieren. Maar de ondervinding leert, dat leeuwen en tijgers en apen en zeehonden, en duiven en kanarievogels leeren den mensch te gehoorzamen. En wat is gehoorzamen anders dan zijn wil beteugelen door zijn wil?

Dat doet de tucht bij een dier. Bij den mensch doet ze hetzelfde. Het kind staat onder de tucht van zijn opvoeder, de opgevoede mensch staat onder zijn eigen tucht, stelt zijn neigingen onder zijn verstand en zijn oordeel over goed en kwaad. En dan krijgt men wel eens den indruk, dat een dier nog gemakkelijker de tucht volgt dan een mensch. Hoe menig mensch is er, die zijn neigingen niet leert beheerschen! Hoe menigmaal moet de beste van ons zich beklagen, dat zijn lagere wil, de wil zijns vleesches, het weer gewonnen heeft van den wil des geestes. Daarover klaagt het meest de mensch, die den meesten ernst maakt om naar den wil des geestes te wandelen. „Het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.” Ieder ernstig mensch klaagt op zijn beurt de klacht van Romeinen VII, en noemt zich met den apostel een ellendig mensch.

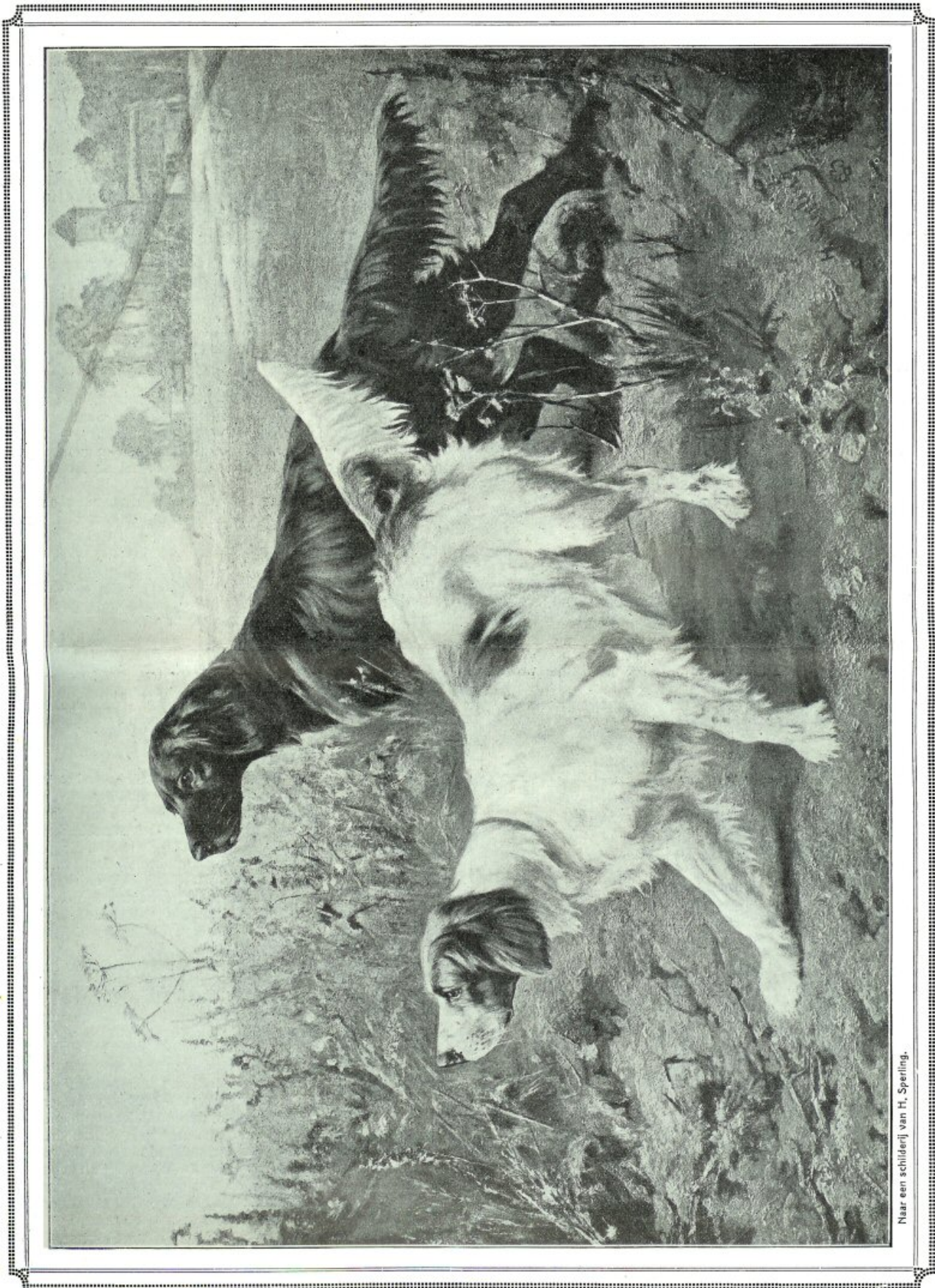
Doch de apostel is bij die klacht niet gebleven, en wij behoeven er ook niet te blijven. Hij eindigt het hoofdstuk met een lofgalm: Ik dank God, dat Jezus Christus mij verlost van het lichaam dezes doods, en in het volgende spreekt hij over een wandelen niet naar het vleesch, maar naar den geest. Door den geest de werkingen des lichaams dooden; het lichaam bedwingen en tot dienstbaarheid brengen, dat kan. Door Jezus Christus. Wanneer wij ons zelf onder tucht zullen nemen, dan komen wij telkens en telkens weer tot struikeling. Wanneer wij ons stellen onder Zijn tucht, dan leeren wij onze neigingen beheerschen.

De hond herinnert zich zijn meester, en de gewoonte van gehoorzamen wordt hem tot tweede natuur; de Christen behoeft zich niet zijn Meester te herinneren, want bij hem is de verhouding een gansch andere: hij is met zijn Meester één geworden, gelijk de rank één is met den wijnstok, gelijk de ledematen één zijn met het lichaam. Wij hebben slechts noodig ons voortdurend bewust te maken en bewust te houden, dat we één zijn met Christus.

„Blijft in Mij!” Dat is het geheim van den wandel naar den geest. Gehoorzamen aan een wil buiten ons leert ook het dier; gehoorzamen aan een nieuwen wil, aan een hooger wil in ons, dat leert de Christen, die zich helder bewust is, dat hij den Heiligen Geest heeft ontvangen.

A. L.

Naar een schilderij van H. Sperling.